

Natuurinclusieve landbouw en basiskwaliteit natuur. Gezamenlijke doelen, verschillende routes?

Boki Luske

1. Wie kent het begrip natuurinclusieve landbouw?
2. Wie kent het begrip basiskwaliteit natuur?

Thema's

Het werk van het Louis Bolk Instituut bevindt zich in de volgende thema's.

Biodiversiteit & Klimaat

[Naar het thema →](#)

Duurzaam bodembeheer

[Naar het thema →](#)

Duurzame veehouderij

[Naar het thema →](#)

Gezonde leefstijl en voeding

[Naar het thema →](#)

Innovatieve en weerbare teelten & systemen

[Naar het thema →](#)

Integrative medicine & Positieve Gezondheid

[Naar het thema →](#)

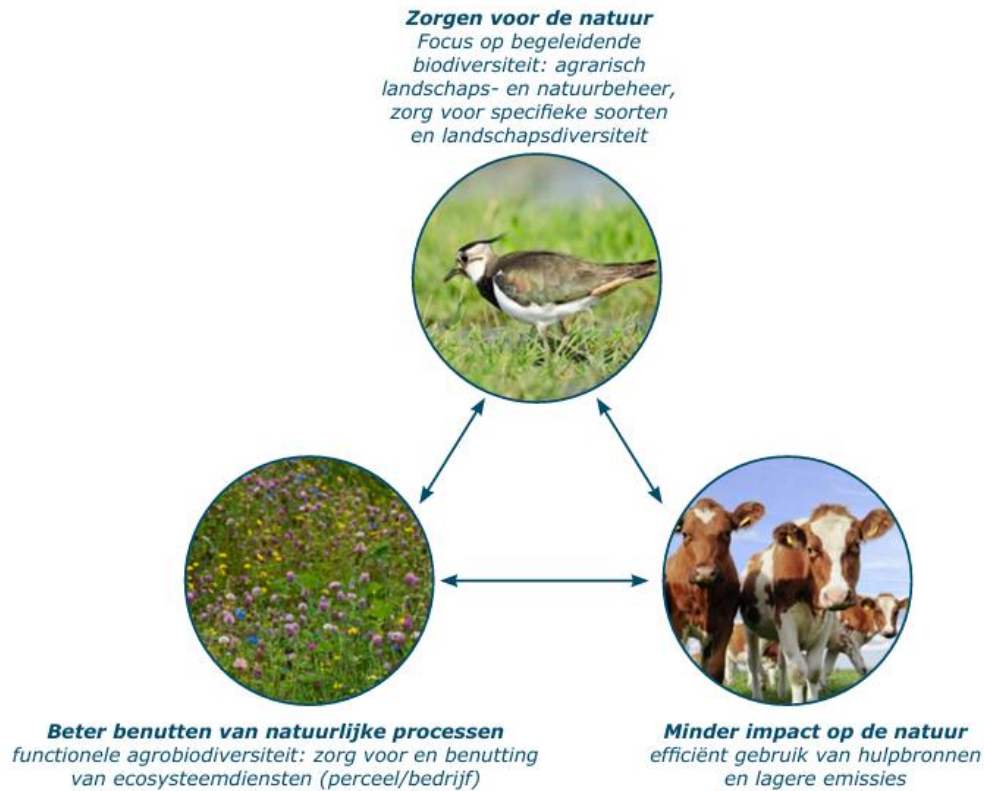

1. Wat is natuurinclusieve landbouw?
2. Wat is basiskwaliteit natuur?
3. Doelen en routes
4. Overeenkomsten en verschillen
5. Conclusies en discussie

Definitie natuurinclusieve landbouw

“Natuurinclusieve landbouw is een vorm van duurzame landbouw die optimaal gebruik van de natuurlijke omgeving en deze integreert in de bedrijfsvoering”

Bron: Erisman et al., 2017

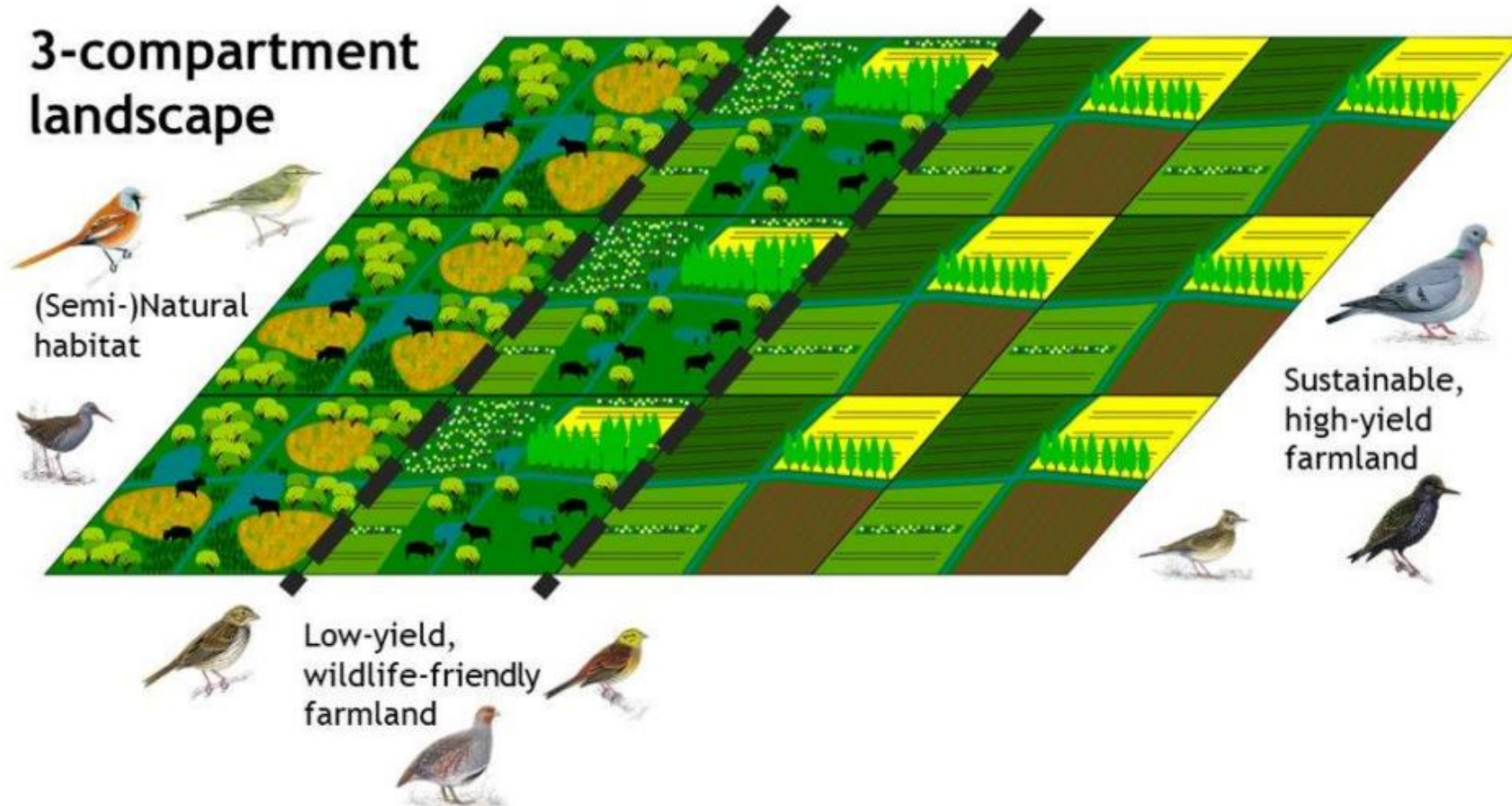

Bron: Van Doorn et al., 2016

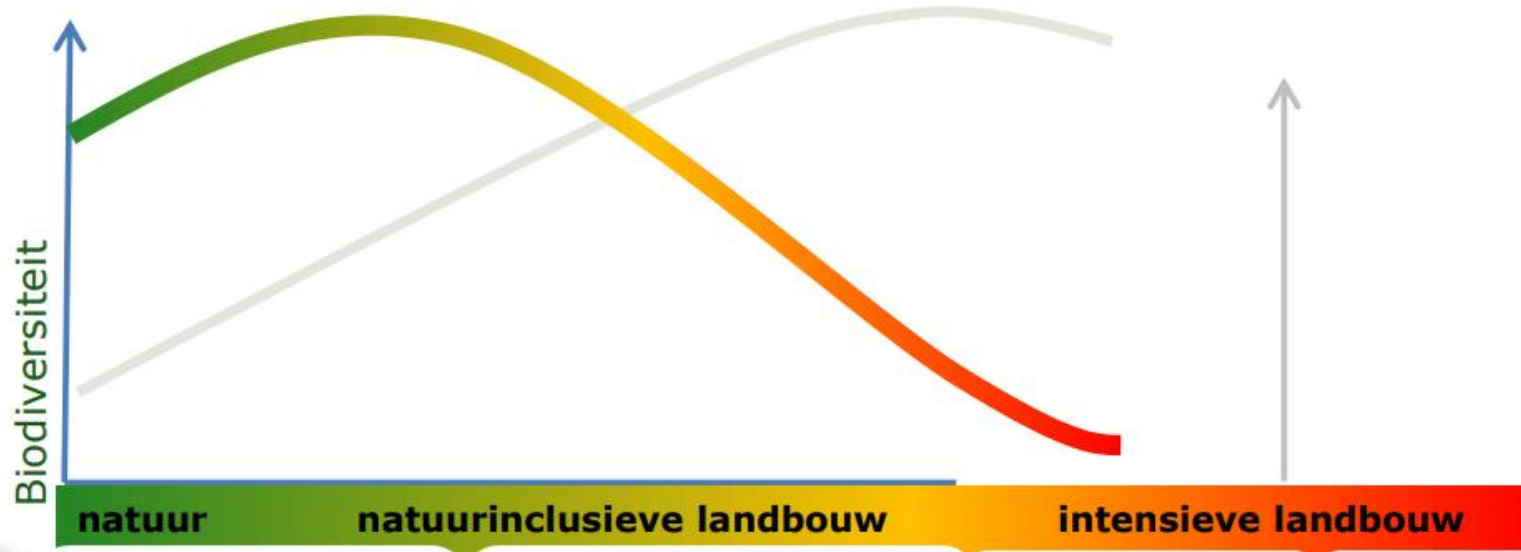
De 4 pijlers van biodiversiteit

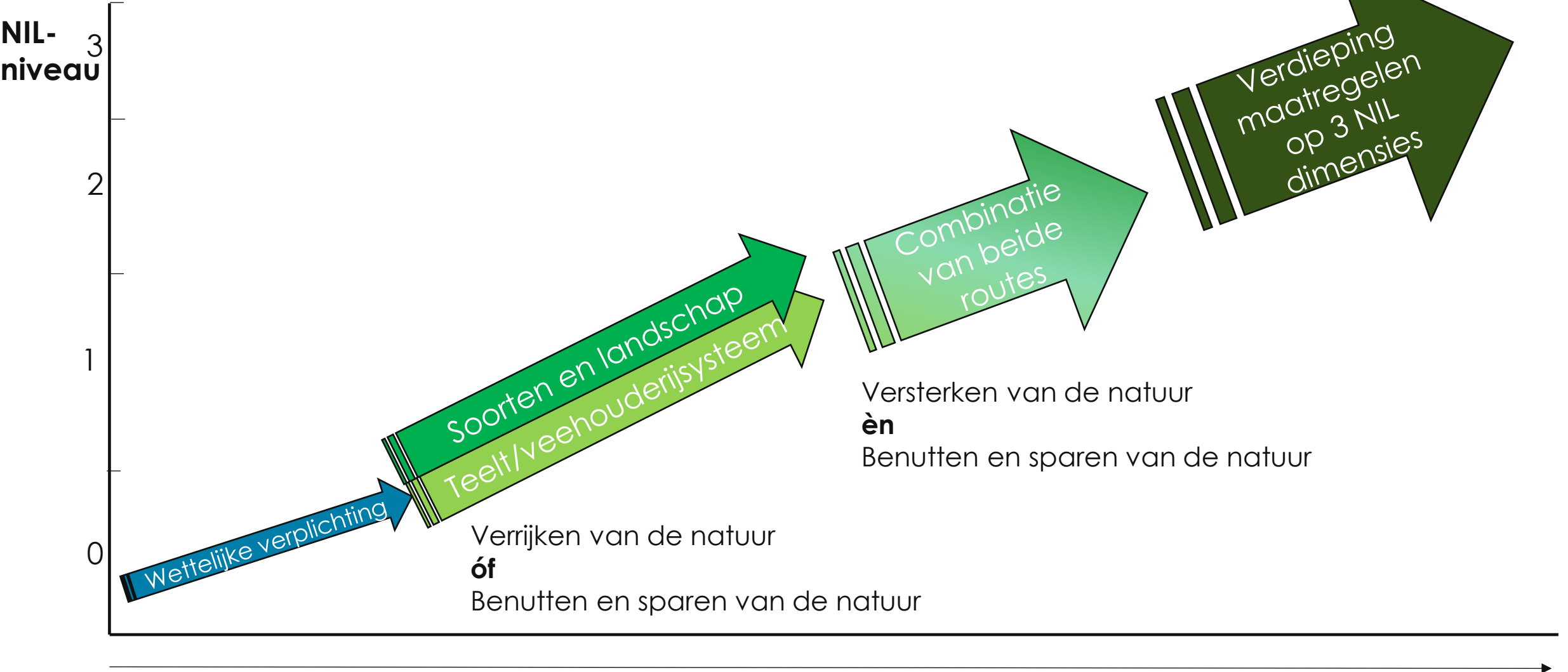
Land sharing - Land sparing debat

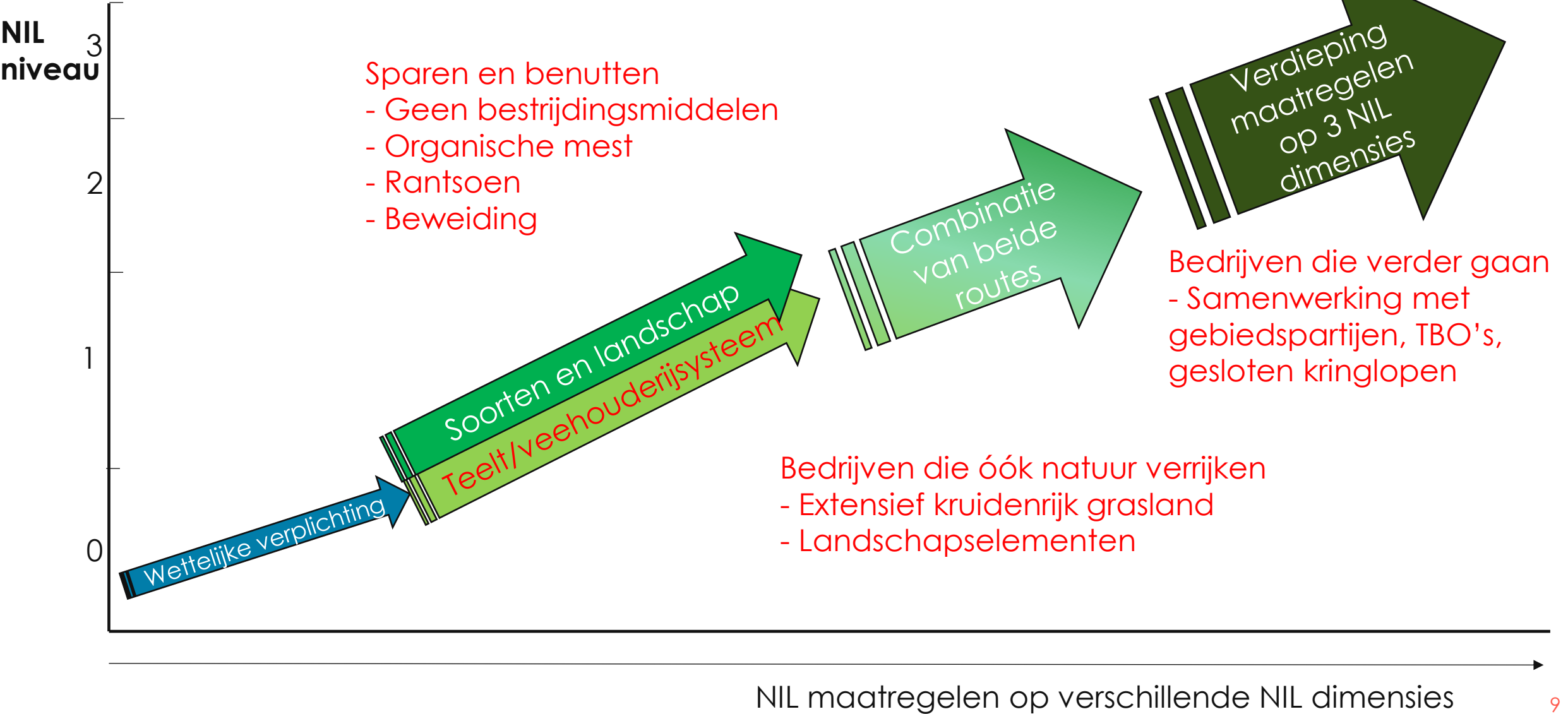
Zoeken naar een optimum

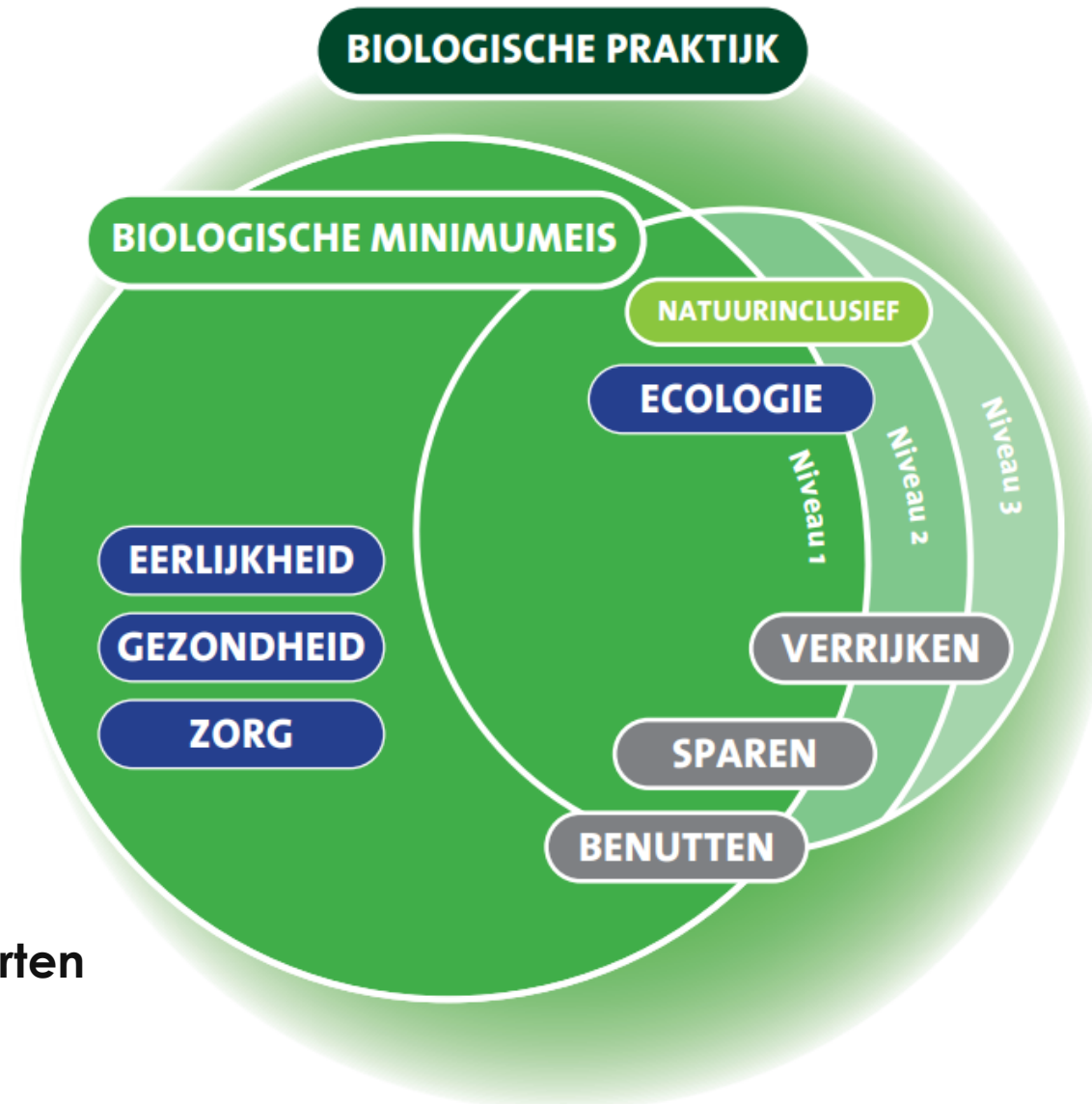
NIL-niveaus

NIL-niveaus

Het raakvlak van biologische- en natuurinclusieve landbouw

Literatuur:

+ bodemvruchtbaarheid
+ lagere bemesting

+ minder ammoniak
+ minder nitraat
+ minder antibiotica
+ meer beweiding
+ minder CO₂/ha

+ grotere diversiteit aan soorten
+ soorten talrijker

Praktijk:

>10% van ANLb vindt plaats op biologische bedrijven

9% van eco-regelingen vindt plaats op biologische bedrijven

25% natuurareaal van TBO's verpacht aan biologische bedrijven

Ter referentie: **7,5%** van landbouwareaal hoort bij biologische bedrijven

- Natuurinclusieve landbouw: definitie is weinig concreet
 - Kern is: minder belasten, beter benutten en verrijken van de natuur
 - De ondergrens is (nog) niet bepaald (biologische landbouw bijvoorbeeld wel)
- Routes stimuleren natuurinclusieve landbouw in de praktijk
 - Generiek (regelgeving en beleid, doelsturing via KPI's) – overheid, keten, TBO's, onderwijs
 - In gebieden, afgestemd op maatschappelijke doelen, via lerend beheren – gebiedsactoren incl. TBO's
 - Met boerenpraktijk - maatwerk afgestemd op de kansen en uitdagingen van het bedrijf (overheid, keten, TBO's, gebiedsactoren...alles komt samen op het erf)
- Kan dus top-down èn bottom-up, er gebeurt veel

Wie werkt er hier zelf aan natuurinclusieve landbouw?

Wat is het doel, en wat is de route die je volgt?

- Met boerenpraktijk
- In gebied
- Met de keten
- Regelgeving of beleid

Wat doet LBI aan natuurinclusieve landbouw?

Routes:

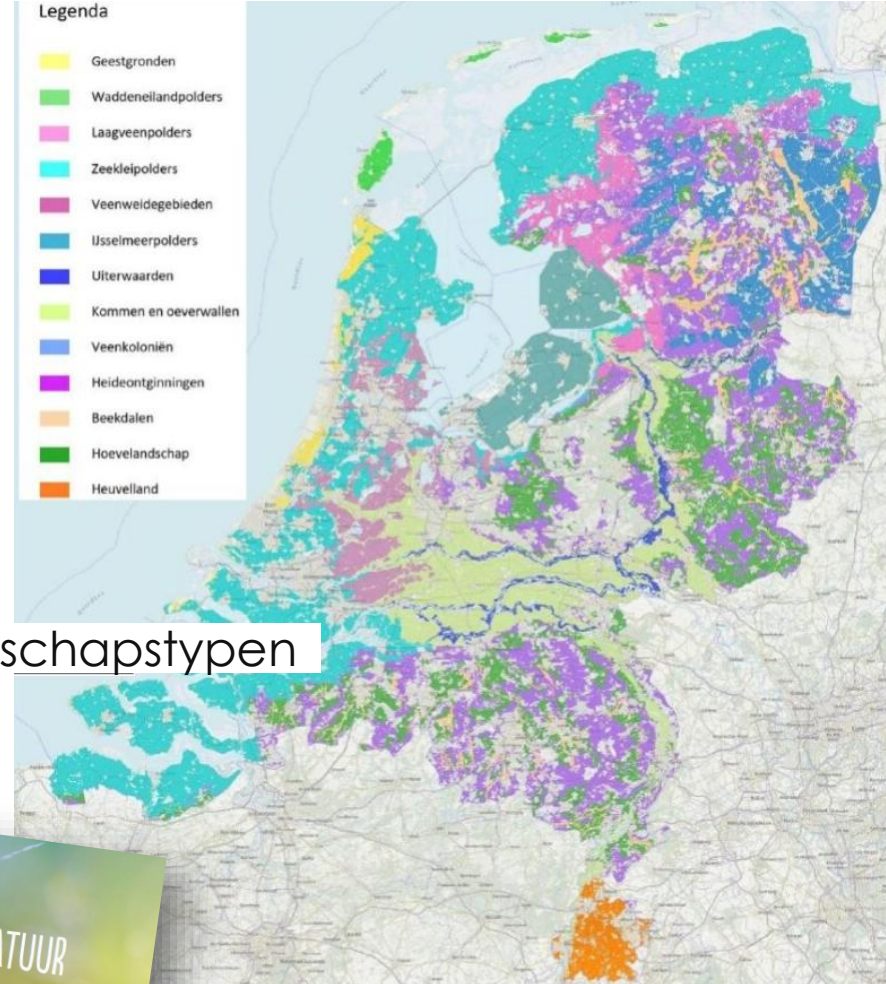
- Met boerenpraktijk – testen en ontwikkelen teeltmethodes (mengteelten, kruidenrijk grasland, versnellingsspoor biologisch etc)
- In gebied – o.a. Buitenland van Rhoon, Noord-Holland, ontwikkeling van instrumenten
- Met de keten – Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij en akkerbouw
- Regelgeving of beleid – Kernset KPI's

- **Set van condities die nodig is om algemene soorten algemeen te laten zijn, blijven of worden** (*Biesmeijer et al., 2021*)
 - Abiotische condities (o.a. bodem, water, nutriënten)
 - Inrichting (o.a. ruimtelijke samenhang van habitats, groenblauwe dooradering)
 - Beheer (o.a. mate van natuurinclusiviteit van landbouw, infrastructuur en openbare ruimte)
- Zonder deze condities zullen deze soorten achteruit gaan
- Voor gebieden waar Natuur niet de primaire functie is, waaronder landelijk gebied

Landschapstypen

- Denken vanuit landschapstypen/domeinen
- Maatregelen en aanpak hierop aanpassen
- Kennisdocument met uniforme methodiek
 - In kaart brengen en beoordelen BKN
 - Monitoring van soorten
 - Verankering in beleid, proces en uitvoering
 - Handelingsperspectief grondeigenaren en beheerders?

Landschapstypen

- Basiskwaliteit natuur: definitie is weinig concreet
 - Kern is: condities op orde voor algemene soorten (abiotisch, inrichting en beheer)
 - De ondergrens is (nog) niet bepaald, soortenlijsten in ontwikkeling
- Routes stimuleren basiskwaliteit natuur
 - Generiek (programma natuur) – overheid, keten, TBO's, onderwijs
 - In gebieden, afgestemd op maatschappelijke doelen, via lerend beheren – gemeentes en bijv. soorten- en landschapsorganisaties, vrijwilligers
 - Met boerenpraktijk?
- Top-down èn bottom-up?

Wie werkt er hier aan basiskwaliteit natuur?

Wat is het doel, en wat is de route die je volgt?

- Met boerenpraktijk
- In gebied
- Met keten
- Regelgeving of beleid

Overeenkomsten en verschillen

	Basiskwaliteit Natuur	Natuurinclusieve landbouw
Definitie	Conditie om algemene soorten algemeen te laten zijn, blijven of worden	Produceert voedsel binnen de grenzen van natuur, milieu en leefomgeving, met een positief effect op de biodiversiteit
Landgebruik	Stad en platteland (buiten natuurgebieden)	Landbouw
Uitgangspunt	Landschapstypen → soortenlijsten per landschapstype	Landbouwbedrijf: functionele biodiversiteit, specifieke soorten, landschappelijke diversiteit, regionale verbinding,
Dimensies	Abiotische condities Inrichting Beheer	Sparen van de natuur Benutten van de natuur Verrijken van de natuur
Proces met	Brede groep actoren in gebieden, boeren nog weinig aangehaakt	Boeren en gebiedspartijen

Landschapsperspectief begint bij gebiedsinrichting

3. Regionale schaal

De 4 pijlers van
biodiversiteit

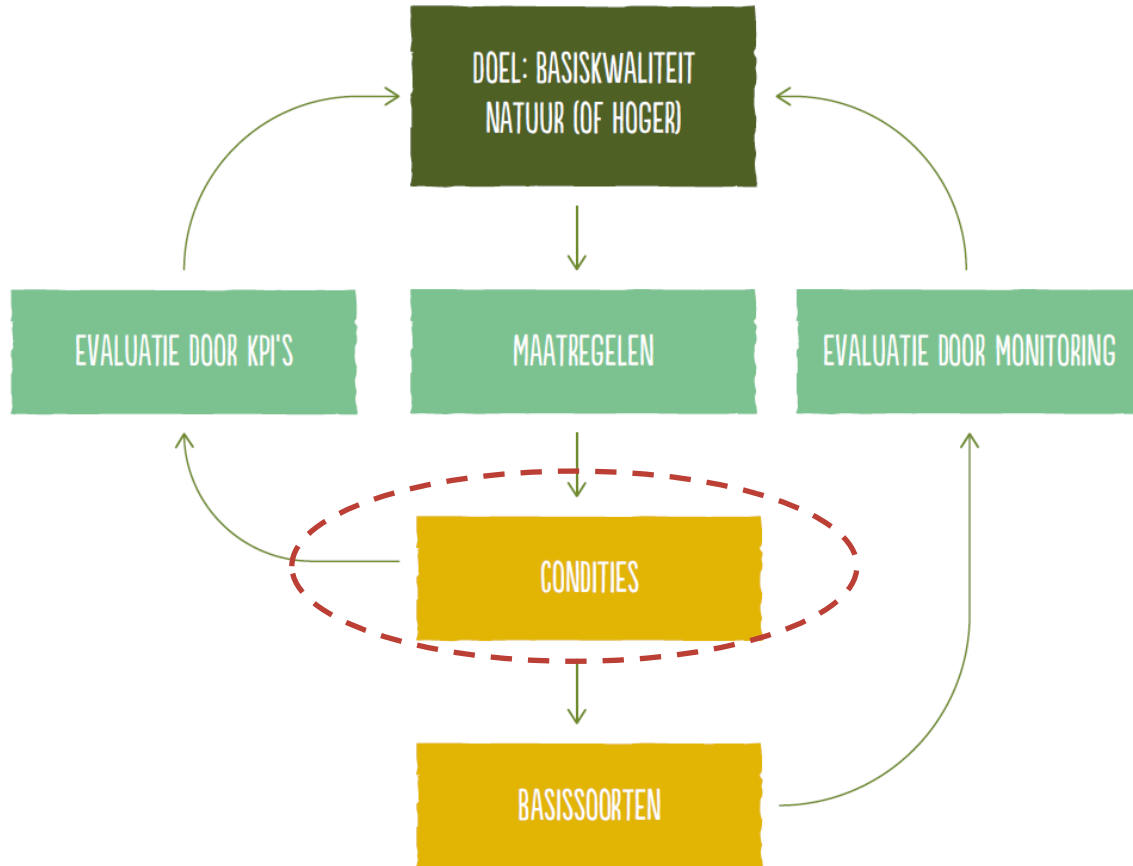

2. Bedrijfsniveau

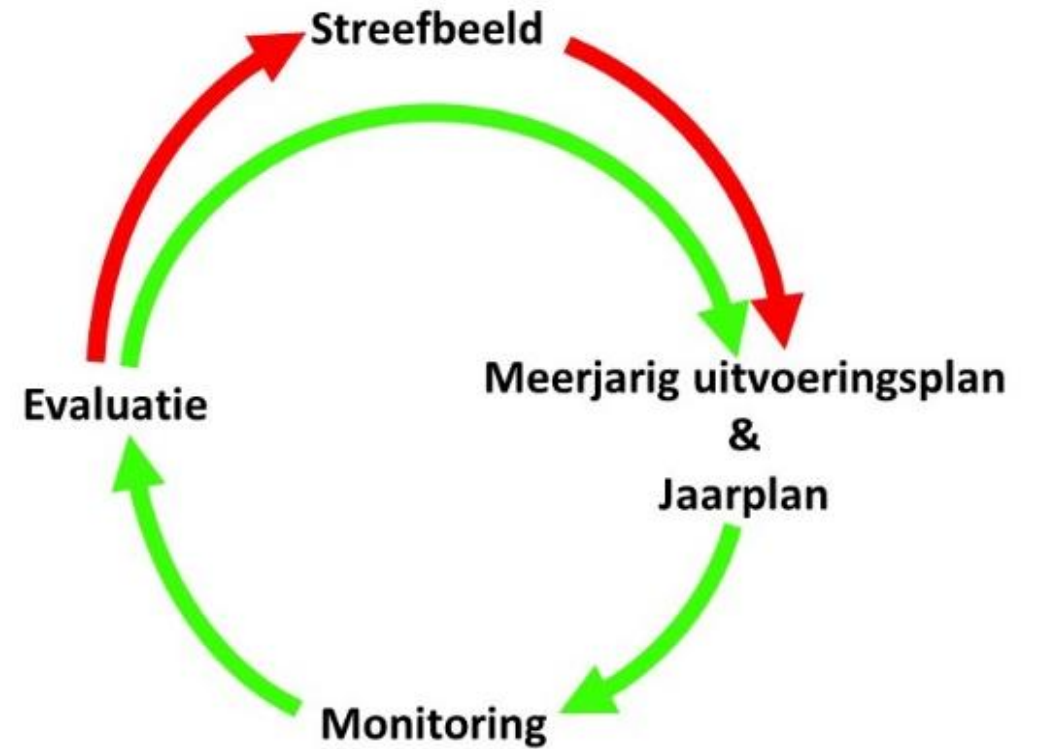
1. Perceelsniveau

**Boerenperspectief
begint bij de bodem**

Aanpak vrijwel identiek

Aanpak BKN

Aanpak Buitenland van Rhooon

Overeenkomsten en verschillen

	Basiskwaliteit Natuur	Natuurinclusieve landbouw
Betrokken organisaties bij ontwikkeling concept	Vogelbescherming, Soortenorganisaties, LandschappenNL, Naturalis, Wur, soortenorganisaties	LBI, WUR, WNF-NL, ketenpartijen, terrein-beherende organisaties
Toepassing	Gemeentes, Vogelbescherming, Natuur- en Milieufederaties, IVN Natuureducatie, KNNV SoortenNL	Binnen provincies, Rijksoverheid, Friesland Campina en vele andere initiatieven
Monitoring	App via waarneming.nl en Groene Bondgenoten, Earthwatch Europe (citizen science)	Op basis van KPI's, niet altijd in het veld

Knoppen om aan te draaien NIL-akkerbouw rondom natuurgebieden

- De doelen van beide concepten zijn vrijwel hetzelfde
- De route / aanpak overlapt ook deels
- Andere partijen betrokken

- Er liggen kansen voor versterking en implementatie van beide concepten
 - Monitoring soorten (BKN→NIL)
 - Met de boerenpraktijk werken en die belonen voor inspanningen (NIL→BKN)
 - Duurzaam bodembeheer (NIL→BKN)

Waar zie jij kansen in jouw werkveld om natuurinclusieve transitie van de landbouw te versnellen?

Take home message

- NIL&BKN organisaties: Trek samen op
- Zorg dat er geen verwarring ontstaat (het is al complex genoeg voor boeren)
- Wiel niet weer opnieuw uitvinden
- Eigenlijk heeft biologische landbouw de juiste papieren...
- Grond, geld, kennis en experimenteerruimte
- Wanneer doe je genoeg?
- Hamvraag blijft: wie gaat de landbouwtransitie betalen?

Bedankt voor
uw aandacht!

Vragen of opmerkingen:
b.luske@louisbolk.nl